

Samvittighetsstress hos sykepleiere og andre helsearbeidere

Lunsjseminar USHT 02.10.24

Dårlig samvittighet i helse og omsorgstjenestene.....

“– Jeg er lei av å være frustrert

– Jeg er lei av å kjenne på dårlig samvittighet og dårlig humør på grunn av stort arbeidspress. Og jeg er lei av å høre at det er slik det er å jobbe i helsevesenet, skriver Elin Veimodet.

DEBATT

21.11.2021

Dårlig samvittighet hos sykepleiere

Delstudie	Hensikt	Design	Utvalg	Datasamling	Analyse
1	Å undersøke hvordan sykepleiere og andre helsearbeidere oppfatter, erfarer og håndterer etiske utfordringer i sykehjem og hjemmebasert omsorg	Kvalitativt. Beskrivende og fortolkende	Totalt 27 deltakere. 9 sykepleiere, 14 helsefagarbeider, 3 assistenter, 1 sykepleiestudent 5 fokusgrupper	Fokusgruppeintervju	Kvalitativ latent innholdsanalyse
2	Å belyse og tolke hva dårlig samvittighet innebærer for sykepleiere som arbeider i sykehjem	Kvalitativt. Beskrivende og fortolkende	8 sykepleiere i sykehjem	Individuelle Narrative intervju	Fenomenologisk hermeneutisk analyse
3	Å beskrive forekomst av samvittighetsstress, samt identifisere sosiodemografiske og arbeidsrelaterte faktorer knyttet til et høyt samvittighetsstress, spesielt mellom sykepleiere og andre grupper av pleiere i sykehjem og hjemmebaserte tjenester	Kvantitativt. Tverrnittstudie Beskrivende og sammenlignende	950 sykepleiere, 1143 andre pleiere (N = 2093)	Instrument: Samvittighetsstress (Stress of Conscience Questionnaire, SCQ)	Beskrivende statistikk Multivariabel logistisk regresjon

Dårlig samvittighet

«Å handle imot sin egen samvittighet representerer på det personlige plan en konflikt mellom ens egne vurderinger og overbevisninger på den ene siden og ens handlinger på den andre siden» (Glasberg, Eriksson et al. 2006).

Spørreskjema om samvittighetsstress:

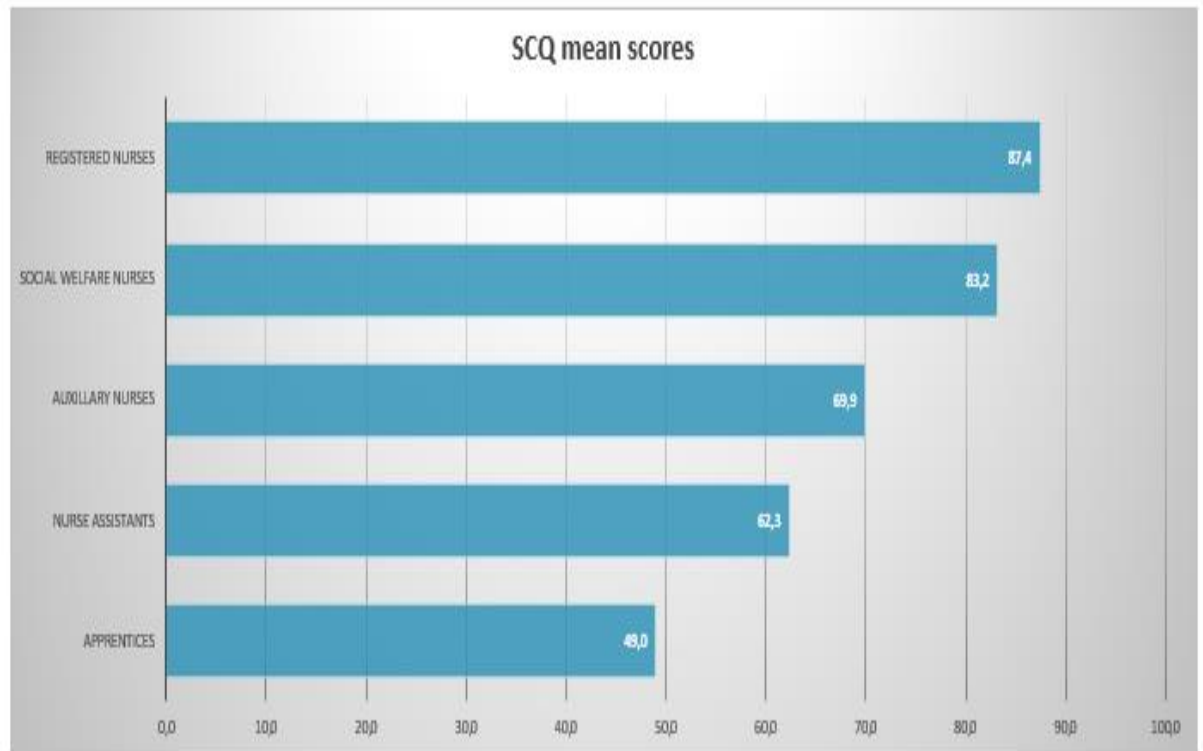
1. Hender det at du ikke rekker å gi den pleie og omsorg pasienten behøver?
2. Hender det at du er tvunget til å gi pleie og omsorg som kjennes feil?
3. Hender det at du utsettes for motstridende krav i jobben?
4. Hender det at du ser at pasienter krenkes eller skades?
5. Hender det at du unnviker pasienter eller pårørende som behøver hjelp eller støtte?
6. Hender det at privatlivet ditt er så krevende at du ikke klarer å engasjere deg så mye i jobben som du skulle ønske?
7. Hender det at jobben er så krevende at du ikke klarer å engasjere deg i dine nærmeste så mye som du skulle ønske?
8. Hender det at du ikke kan leve opp til andres forventninger til din arbeidsinnsats?
9. Hender det at du gir avkall på egne mål om å gi god pleie og omsorg?

Gir dette deg dårlig samvittighet?

Resultat delstudie 3

Sannsynligheten for å rapportere høyeste nivå (≥ 75 percentilen) av samvittighetsstress var nesten dobbelt så høy (justert OR=1.73, 1.39-2.16) blant sykepleiere som for annet personell.

Sykepleiere rapporterte høyere gjennomsnittlig SCQ score (samvittighetsstress) sammenlignet med annet pleiepersonell i sykehjem og hjemmetjenester.

Faktorer for høy grad av dårlig samvittighet:

Sosiodemografiske faktorer:

- Være kvinne
- Bo alene
- Ha omsorg for egne barn

Arbeidsrelaterte faktorer:

- Jobbe i sykehjem
- Arbeide skift
- Ikke ha avsatte møter for etisk refleksjon på jobben
- Jobbe i store kommuner (≥ 10.000 innbyggere)

Tema spesifikke resultat:

Sykepleiere høyere gjennomsnittlig score (alle item), men i stor grad et sammenfallende mønster i besvarelse

Etiske utfordringer som gir mest dårlig samvittighet (rangert):

1. Mangel på tid
2. Jobben er så krevende at en ikke klarer å engasjere seg i sine nærmeste så mye som en ønsker?
3. **Må forholde seg til inkompatible krav i arbeidet**
4. Tvunget til å gi omsorg og pleies som føles feil
5. Gi avkall på egne mål om å gi god pleie og omsorg

Individuelle narrative intervju av sykepleiere:

Subtema	Tema
Å svikte avhengige pasienter Å være illojal overfor kolleger Å være utilstrekkelig i utførelsen av arbeidsoppgaver	Dårlig samvittighet innebærer å gi avkall på idealer
Å akseptere at en er en del av systemet Å respondere på barrierer	Dårlig samvittighet innebærer å forholde seg til realiteter

Å svikte avhengige pasienter

Svikter i å gi pasientene den omsorg de trenger:

- Eksistensiell og psykososial omsorg
- Grunnleggende stell og pleie
- Adekvat medisinsk behandling
- Omsorg ved livets slutt

geralt

48,678 followers

Den eldre skrøpelige pasienten

«Denne mannen tilbringer store deler av dagen i seng der vi utfører leieendring og mating og da kjenner jeg ofte på dårlig samvittighet. Måltidsituasjonene kan bli fine, da får vi pratet litt, men ofte så skjer det i stress for det er så mange andre pasienter som også skal ha hjelp. Så du skynder deg litt å mate og så snur du på han og så går du ut igjen».

Å være illojal overfor kolleger

Følelse av illojalitet overfor kolleger oppstår når sykepleiere:

- ikke hjelper til med pleieoppgaver i avdelingen
- påpeker feil hos andre

Pixabay.com

Clker-Free-Vector-Im...
32,604 followers

«Jeg kunne ha så dårlig samvittighet hvis det var mye sykepleieoppgaver og jeg var alene, så ville jeg gjerne være med inn på stellene i tillegg, men så gikk ikke det alltid. Da kunne en kjenne på det at håå idag ble det mye til de andre og jeg står bare her holder på med noe papir eller legger opp medisiner».

Å være utilstrekkelig i utførelsen av arbeidsoppgaver

«For eksempel hvis vi har tvangsvedtak som vi skal sende inn også er det IPLOS-registrering, og så er det dosetter som skal kontrolleres også driver vi litt med ernæringsscreening, ROS-analyser. Så det er sånne ting som vi har utsatt som jeg føler henger over oss hele tiden egentlig».

..... å bli dratt mellom ulike oppgaver

Dårlig samvittighet utløses i relasjoner:

...for pasienters
eksistensielle, sosial og
psykologiske behov

...rolle og ansvar for å
ivareta oppgaver

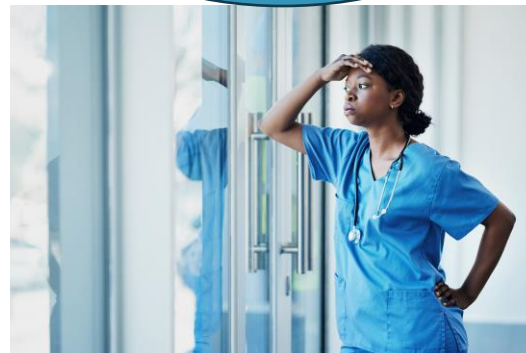

...omsorg ikke blir
realisert

...for felleskap og solidaritet
med kolleger

...for sykepleieres
egne behov

Hva dårlig samvittighet kan føre til:

Resignasjon

Arbeidshelse

Compassion
fatigue

Frafall

Moralsk mot

Motivasjon

Proaktiv

Moralsk
resilience

Akseptere at en er en del av systemet og responder på barrier

«Jeg kjenner på at det kanskje har påvirket meg litt positivt også, at jeg er litt pådriver for at ingen skal dø alene» (mot system).

«Hvis vi har ikke lyktes med å gjennomføre morgenstell, så blir det ikke reaksjon på rapporten til seinvakta da, at nei huff har dere ikke rukket det. Ingen skal ha dårlig samvittighet for at ikke oppgaven er gjort på vakta» (det kollegiale fellesskapet).

Dårlig samvittighet – oppsummering

- Årsaken til og belastningen med dårlig samvittighet kan ikke være et individuelt ansvar
- Dårlig samvittighet kan oppfattes som et signal om en omsorg som ikke er god og kan være en ressurs for en god praksis
- Dårlig samvittighet må tematiseres der ansvar og forventninger for hvordan arbeidet utføres og fordeles avklares mellom ansatte

Utvikle «institusjonell dømmekraft» (Zacka 2017)

Referanser og tilleggslitteratur:

- Glasberg, A.-L., Eriksson, S., Dahlqvist, V., Lindahl, E., Strandberg, G., Söderberg, A., Sørli, V. & Norberg, A. (2006). Development and Initial Validation of the Stress of Conscience Questionnaire. *Nursing Ethics*, 13(6), 633-648. <https://doi.org/10.1177/0969733006069698>
- Jokwiro, Y., et al. (2022). "The extent and nature of stress of conscience among healthcare workers: A scoping review." *Appl Nurs Res* **63**: 151554-151554.
- Juthberg, C. and K. Sundin (2010). "Registered nurses' and nurse assistants' lived experience of troubled conscience in their work in elderly care—A phenomenological hermeneutic study." *International Journal of Nursing Studies* **47**(1): 20-29.
- Munkeby, H. Bratberg, G. & Devik, S. (2022). Meanings of troubled conscience in nursing homes : nurses' lived experience. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/09697330221117261>
- Munkeby, H. Bratberg, G. & Devik, S. (2023). Registered nurses' exposure to high stress of conscience in long-term care. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/09697330231167542>
- Sorabji, R. (2015). *Moral conscience through the ages: fifth century BCE to the present*. Oxford, Oxford University Press.